

Prosjekt:

Sjukehuset Nordmøre og Romsdal

Tittel:

Del II Bilag B Kontraktsbestemmelser

Kontraktør/leverandørs logo:		Bygg nr:	Etasje nr.:	Systemgr.:	Antall sider: Side 1 av 18	
Prosjekt: SNR	Utgivernr: 0000	Fag: Z	Dok.type: KO	Løpenr: 0045	Rev.nr.: 01	Status: G

02	Endring i pkt. 58 som følge av spørsmål og svar i konkurransen (markert med rød farge)	28.04.21	ASO	EMA	HJH
01	Utarbeidet for konkurranse	18.02.21	SSO	AEI	HJH
Rev.	Beskrivelse	Rev. Dato	Utarbeidet	Kontroll	Godkjent

INNHOLD

2	KONTRAKTSDOKUMENTER OG TOLKNINGSREGLER	4
2.2	TOLKNINGSREGLER	4
3	PLIKT TIL SAMARBEID OG LOJALITET	4
5	VARSLE OG KRAV	5
7	PARTENES SIKKERHETSSTILLELSE	5
7.3	BYGGHERRENS SIKKERHETSSTILLELSE	5
9	PARTENES REPRESENTANTER	6
10	KONTRAKTSMEDHJELPERE	6
11	OVERDRAGELSE AV KONTRAKTSFORPLIKTELSER	7
12	TILTRANSPORT AV ENTREPRENØRER. BYGGEPLASSADMINISTRASJON MV.	7
12.1	GENERELT	7
12.1.1	MELDING OM TILTRANSPORT	7
12.1.2	RETTE TIL Å NEKTE TILTRANSPORT	7
12.2.4	PÅSLAG	7
12.4	BYGGEPLASSADMINISTRASJON OG FREMDRIFTSKONTROLL AV SIDEENTREPRENØRER	7
13	TILTRANSPORT AV PROSJEKTERENDE	7
14	KONTRAKTSGJENSTANDEN	8
16	PROSJEKTERING	8
20	KONTROLL OG RETTING AV FEIL	8
21	FREMDRIFT OG SAMORDNING	9
21.4	TOTALENTREPRENØRENS SAMORDNINGSPLIKT	9
24	BYGGHERRENS VALG AV LØSNINGER OG ANNEN PROSJEKTERING	9
25	TOTALENTREPRENØRENS GJENNOMGANG AV BYGGHERRENS YTELSE. VARSLINGSPLIKT	10
25.2	TOTALENTREPRENØRENS VURDERING AV KVALITETEN PÅ LØSNINGER OG ANNEN PROSJEKTERING FORESKREVET AV BYGGHERREN	10
26	FASTSETTELSE AV VEDERLAG	10
26.1	VEDERLAGET	10
27	FAKTURERING	10
29	TOTALENTREPRENØRENS RETTIGHETER VED BETALINGSMISLIGHOLD	10
30	SÆRLIGE REGLER OM REGNINGSARBEID	11
30.3.2	BYGGHERRENS KONTROLL	11

34	SÆRSKILT VARSEL OM ØKTE UTGIFTER TIL RIGG OG DRIFT MV.	11
35	UENIGHET OM ENDRINGER MV.	12
35.1	UTFØRELSESLIKT VED UENIGHET	12
35.2	TOTALENTREPRENØRENS SØKSMÅL	12
40	FORSINKELSE	12
40.2	DAGMULKTSBELAGTE FRISTER.....	12
40.3	DAGMULKTENS STØRRELSE	12
44	AVBESTILLING	12
47	RETTIGHETER TIL PROSJEKTERINGSMATERIALET OG DOKUMENTER	13
47.2.2	RETT TIL Å BRUKE PROSJEKTERINGSMATERIALET	13
50	TVISTER.....	13
50.1	LØPENDE TVISTELØSNING.....	14
51	BYGGHERRENS UTSKIFTNING AV TOTALENTREPRENØRENS PERSONELL	15
52	TOTALENTREPRENØRENS UTSKIFTNING AV EGET NØKKELPERSONELL	15
53	PERSONVERN OG REGISTRERING I DATASYSTEM.....	15
54	INNSYN OG REVISJON.....	16
54.1	INNSYN	16
54.2	REVISJON, VERIFIKASJON OG ANDRE GJENNOMGANGSAKTIVITETER	16
55	ETISKE KRAV OG ANTIKORRUPSJONSARBEID.....	16
56	SERIØSITETSKRAV, HMS OG SHA	17
57	LØNN, SKATT OG AVGIFTER.....	17
57.1	TILBAKEHOLD AV TOTALENTREPRENØRENS VEDERLAG	17
57.2	FULLMAKT TIL INNHEMING AV OPPLYSNINGER FRA SKATTEETATEN	18
57.3	LØNNS- OG ARBEIDSVILKÅR.....	18
58	COVID-19	18

Generelle kontraktsbestemmelser

Som generelle kontraktsbestemmelser gjelder NS 8407:2011 Alminnelige kontraktsbestemmelser for totalentrepriser.

Spesielle kontraktsbestemmelser

Spesielle kontraktsbestemmelser utgjør tilpasninger til NS 8407. Der det er gjort endringer, tillegg eller avvik fra NS 8407 fremgår det av kursivert skrift.

2 KONTRAKTSDOKUMENTER OG TOLKNINGSREGLER

2.1 Kontraktsdokumenter

NS 8407 punkt 2.1 utgår og erstattes med følgende:

Kontraktsdokumentene fremgår av ***Del II Avtaledokument***.

2.2 Tolkingsregler

NS 8407 punkt 2.2 utgår og erstattes med følgende:

Kontraktsdokumentene utgjør en helhet og utfyller hverandre. Kontrakten skal så langt det er mulig tolkes slik at det ikke foreligger motstrid. Dersom kontraktsdokumentene likevel inneholder bestemmelser som strider mot hverandre, skal kontraktsdokumentene gjelde i den rekkefølgen som er angitt i ***Del II Avtaledokument***.

Entreprenøren kan ikke gjøre gjeldende avvik fra ***Del II Avtaledokument*** eller ***Del II Kontraktsgrunnlag*** med vedlegg. Dette gjelder likevel ikke dersom avviket fremgår uttrykkelig av totalentreprenørens tilbudsbrev og det er innarbeidet i ***Del II Avtaledokument***.

Dersom en eventuell motstrid ikke løses av ovennevnte prioriteringsrekkefølge skal yngre dokumenter gå foran eldre og spesielle bestemmelser gå foran generelle.

3 PLIKT TIL SAMARBEID OG LOJALITET

NS 8407 punkt 3 gjelder med følgende tillegg:

Byggherren og totalentreprenøren er forpliktet til å gjennomføre samhandling som beskrevet i ***Del II Kontraktsgrunnlag*** og ***vedlegg til Del II D.4 Rammeverk for samhandling***.

Partene er enige om at et godt samarbeid gjennom hele kontraktsarbeidets varighet er nødvendig for å oppnå målene for prosjektet.

Partene er enige om at kontraktsarbeidet og det tilhørende samarbeidet mellom partene skal gjennomføres lojalt og med en gjensidig respekt for de rammer og mål kontrakten angir. Partene skal tilsvarende opptre med gjensidig respekt for de ulike roller og interesser partene har i forbindelse med gjennomføring av kontrakten.

Begge parter forplikter seg til å være løsningsorienterte ved gjennomføringen av kontrakten, blant annet ved gjensidig å identifisere muligheter, løsninger og risiko innenfor kontraktens rammer.

Byggherren og totalentreprenøren er videre ansvarlig for å gjennomføre opplæring av egen organisasjon, samt å skaffe alt utstyr som er nødvendig for å delta i samhandlingen.

Totalentreprenøren kan under ingen omstendighet påberope seg omfanget av samhandling, nødvendig opplæring, anskaffelse av programvare, etc. som grunnlag for krav om fristforlengelse eller vederlagsjustering.

Partene kan i samhandlingsfasen også diskutere og endelig fastlegge administrative bestemmelser om rutiner for møter, rapportering, fakturering, overtakelse og prøvedrift utover de bestemmelsene som er angitt i **Del II Kontraksgrunnlag** med videre henvisninger. Byggherren tar den endelige beslutningen ved eventuelle endringer i bestemmelsene.

4 MØTER

NS 8407 punkt 4 gjelder med følgende tillegg:

Bestemmelser om møter er fastsatt i **Del II Kontraksgrunnlag** med videre henvisninger.

5 VARSLER OG KRAV

NS 8407 punkt 5 første og annet avsnitt utgår og erstattes med følgende:

Alle varsler og krav og svar på disse som skal meddeles etter bestemmelsene i kontrakten, skal fremsettes skriftlig via dokumentbehandlingssystem angitt av byggherren (Pims 365). Varsler og krav kan ikke fremsettes på annen måte. Varsler og krav fremsatt på annen måte anses som ikke fremsatt.

Totalentreprenøren skal sende separate varsler eller krav for hvert enkelt forhold.

Oppdragiverens svar på totalentreprenørens varsler og krav skal fremsettes skriftlig via byggherrens dokumentbehandlingssystem.

7 PARTENES SIKKERHETSSTILLELSE

7.3 Byggherrens sikkerhetsstillelse

NS 8407 punkt 7.3 utgår og erstattes med følgende:

Byggherren stiller ikke sikkerhet.

9 PARTENES REPRESENTANTER

NS 8407 punkt 9 gjelder med følgende tillegg:

Totalentreprenøren kan ikke utpeke representanten hos noen av sine kontraksmedhjelpere.

Partenes representanter er inntatt i **Del II Avtaledokument**.

10 KONTRAKTSMEDHJELPERE

NS 8407 punkt 10 gjelder med følgende tillegg:

Byggherren skal godkjenne totalentreprenørens bruk av kontraksmedhjelpere før oppstart av kontraksarbeidene samt forut for eventuell senere tilkomst eller utskifting. Ikke godkjente kontraksmedhjelpere skal ikke benyttes. Byggherren kan bare nekte å godkjenne kontraksmedhjelpere dersom det foreligger saklig grunn.

Det foreligger saklig grunn blant annet hvis kontraksmedhjelperen har gjort seg skyldig i forhold som kan eller skal medføre avvisning etter forskrift av 12. august 2016 nr. 974 om offentlige anskaffelser (anskaffelsesforskriften) § 24-4.

Dersom totalentreprenørens kontraksmedhjelpere utfører sitt arbeid på en slik måte at det påvirker samhandlingen eller gjennomføringen, og dette har konsekvenser for fremdrift, kvalitet, kostnader, HMS eller samfunnsansvar, eller hvis kontraksmedhjelpere ellers opptrer på en klanderverdig måte eller på annen måte viser seg uegnet til å utføre sine arbeidsoppgaver, skal dette søkes løst i lavest mulig nivå i organisasjonen. Dersom partene ikke lykkes med å løse problemet, kan byggherren kreve at totalentreprenøren på egen bekostning skifter ut den aktuelle kontraksmedhjelperen. Det samme gjelder ved annen saklig grunn til utskifting.

Alle avtaler om underentrepriser/prosjektering som totalentreprenøren inngår for gjennomføring av kontrakten skal inneholde likelydende bestemmelser om arbeidets gjennomføring, forhold på byggeplassen, eiendomsrett og andre rettigheter til kontraksarbeid og materialer og gjennomføring ved underentreprise/prosjekterende som i denne kontrakten med bilag. For øvrig skal nevnte avtaler ikke inneholde noe som reduserer byggherrens rett etter kontrakten.

Totalentreprenøren kan ikke uten byggherrens skriftlige samtykke, ha flere enn to ledd av utførende kontraksmedhjelpere (underentreprenører) i kjede under seg. Samtykke vil bare være aktuelt dersom vilkårene i anskaffelsesforskriften § 19-3 (2) er oppfylt. Det vil maksimalt kunne bli gitt samtykke til tre ledd i kjeden av utførende kontraksmedhjelpere (underentreprenører) under totalentreprenøren. Ved brudd på denne bestemmelsen kan byggherren sette en rimelig frist for totalentreprenøren til å rette forholdet. Unnløstelse av å rette forholdet innen fristens utløp, betraktes som et vesentlig mislighold som gir byggherren rett til å heve avtalen.

Totalentreprenøren skal sørge for å fremlegge nødvendig dokumentasjon for at byggherren skal kunne vurdere bruken av kontraksmedhjelpere.

For øvrig gjelder **vedlegg til Del II D.3 - Byggherrens seriøsitetsskrav**.

11 OVERDRAGELSE AV KONTRAKTSFORPLIKTELSER

NS 8407 punkt 11 utgår og erstattes med følgende:

Totalentreprenøren kan ikke overdra sine kontraktsforpliktelser.

Byggherren har rett til å overdra sine kontraktsforpliktelser til et regionalt helseforetak, felleseide helseforetak, helseforetak, eller en statlig myndighet eller disse sine rettsetterfølgere, som skal stå som eier eller bruker av kontraktsgjenstanden.

12 TILTRANSPORT AV ENTREPRENØRER. BYGGEPLASSADMINISTRASJON MV.

12.1 Generelt

12.1.1 Melding om tiltransport

NS 8407 punkt 12.1.1 gjelder med følgende tillegg:

Byggherren har rett til å transportere totalentreprenøren til en sideentreprenør.

Byggherren har rett til å transportere én eller flere av sine sideentreprenører til totalentreprenøren.

12.1.2 Retten til å nekte tiltransport

NS 8407 punkt 12.1.2 utgår.

12.2.4 Påslag

NS 8407 punkt 12.2.4 gjelder med følgende tillegg:

Avtalt påslagsprosent er angitt i **vedlegg til Del II F - Vederlaget**.

12.4 Byggeplassadministrasjon og fremdriftskontroll av sideentreprenører

NS 8407 punkt 12.4 gjelder med følgende tillegg:

Byggherren kan pålegge totalentreprenøren å utføre byggeplassadministrasjon og fremdriftskontroll av sideentreprenører.

12.4.2 Påslag

NS 8407 punkt 12.4.2 gjelder med følgende tillegg:

Avtalt påslagsprosent er angitt i **vedlegg til Del II F - Vederlaget**.

13 TILTRANSPORT AV PROSJEKTERENDE

13.1 Generelt

NS 8407 punkt 13.1 gjelder med følgende tillegg:

Byggherren har rett til å transportere én eller flere av sine rådgivere, herunder prosjekterende og arkitekt, til totalentreprenøren. Tiltransport kan gjennomføres på ethvert tidspunkt i kontraksperioden.

13.2 Virkningene av tiltransport

13.2.2 Totalentreprisekontrakten

NS 8407 punkt 13.2.2 tredje og fjerde avsnitt utgår og erstattes med følgende:

Totalentreprenøren overtar risikoen for løsninger og annen prosjektering som er utarbeidet av byggherren og/eller byggherrens prosjekterende før tiltransport, jf. punkt 24 nedenfor.

Avtalt påslagsprosent er angitt i **vedlegg til Del II F - Vederlaget**. Påslaget begrenses til timeestimatet i til enhver tid gjeldende timebudsjett for prosjektering godkjent av byggherren. Totalentreprenøren honoreres ikke påslag for prosjekteringsarbeid utover godkjent timebudsjett for prosjektering.

Punkt 13.2.2 femte avsnitt siste setning utgår.

Se for øvrig **vedlegg til Del II F - Avtaleskjema for tiltransport av den prosjekterende**.

14 KONTRAKTSGJENSTANDEN

NS 8407 punkt 14 gjelder med følgende tillegg:

Totalentreprenøren kan i gjennomføringen av kontrakten ikke fravike de beskrivelser av kontraktsgjenstanden som fremkommer av kontrakten uten skriftlig aksept på forhånd fra byggherren.

16 PROSJEKTERING

NS 8407 punkt 16.1 gjelder med følgende tillegg:

Totalentreprenøren skal begrunne og dokumentere valg av prosjekterte løsninger. Byggherren har rett til å følge opp totalentreprenørens prosjektering.

Med mindre annen frist er angitt i kontrakten, skal totalentreprenøren fortløpende, og senest 3 uker før oppstart av de aktuelle kontraktsarbeidene, gjøre tekniske beregninger, tegninger (om nødvendig), byggeplaner og annen relevant prosjekteringsdata, tilgjengelig i dokumentbehandlingssystemet Pims 365, slik at byggherren har reell mulighet for en gjennomgang av dokumentasjonen. Prosjektering skal bygge videre på foreliggende bygningsinformasjonsmodell (BIM) og utføres i henhold til **Del II Kontraksgrunnlag** med vedlegg.

20 KONTROLL OG RETTING AV FEIL

20.3 Virkningene av kontroll og godkjennelse

NS 8407 punkt 20.3 annet ledd siste setning utgår og erstattes med følgende:

Byggherrens manglende kontroll, godkjenning eller varsling fritar ikke totalentreprenøren fra å levere kontraktsmessig.

21 FREMDRIFT OG SAMORDNING

21.1 Frister for fremdriften

NS 8407 punkt 21.1 gjelder med følgende tillegg:

Avtalte frister følger av **Del II Kontraksgrunnlag** kapittel E.

21.4 Totalentreprenørens samordningsplikt

NS 8407 punkt 21.4 gjelder med følgende tillegg:

For øvrig gjelder bestemmelser i **Del II Kontraksgrunnlag** kapittel E, herunder **vedlegg til Del II C.2 - Grensesnittliste**.

24 BYGGHERRENS VALG AV LØSNINGER OG ANNEN PROSJEKTERING

NS 8407 punkt 24 utgår og erstattes med:

Ved kontraktssinnngåelsen overtar totalentreprenøren risikoen for løsninger og all prosjektering utført av byggherren før kontraktssinnngåelse, som om den skulle vært utført av totalentreprenøren selv. Totalentreprenøren er fullt ut ansvarlig for at de endelige løsningene og prosjekteringen er egnet til å oppfylle de kravene til kontraktsgjenstanden som fremgår av NS 8407 punkt 14 i dette dokumentet og **Del II Kontraksgrunnlag med bilag**.

Dette gjelder ikke for uriktige opplysninger byggherren har lagt til grunn for prosjekteringen før kontraktssinnngåelse, og som totalentreprenøren ikke har eller burde ha oppdaget før kontraktssinnngåelsen.

Bestemmelsene i dette punkt 24 første avsnitt gjelder ikke løsninger valgt i funksjonsprosjektet, det vil si byggets layout, romplassering, romstørrelser og intern logistikk. For disse løsningene har byggherren risikoen. Entreprenørens undersøkelses og varslingsplikt gjelder likevel for disse løsningene jf. punkt 25.

Byggherren har som en del av Del II Konkurransesgrunnlaget vist til foreliggende bygningsinformasjonsmodell. Modellen utgjør ikke et komplett underlag, men skal være førende for utformingen av byggeriet og den videre prosjekteringen. Byggeriet skal være i tråd med det som fremkommer av modellen hva gjelder blant annet utforming, løsninger og materialvalg. Totalentreprenøren har en særskilt undersøkelsesplikt ved bruk av modellen og har selv risikoen for eventuell bruk av modellen ved videre planlegging, prosjektering, utførelse med videre. Totalentreprenøren kan ikke rette noen form for krav mot byggherren på bakgrunn av dette materialet.

25 TOTALENTREPRENØRENS GJENNOMGANG AV BYGGHERRENS YTELSER. VARSLINGSPLIKT

25.2 Totalentreprenørens vurdering av kvaliteten på løsninger og annen prosjektering foreskrevet av byggherren

NS 8407 punkt 25.2 gjelder med følgende tillegg:

Totalentreprenøren skal fremsette forslag til ny løsning skriftlig. Forslaget skal inneholde følgende:

- Beskrivelse og begrunnelse av forslag til løsning
- Relevant dokumentasjon for kvalitet
- Om øvrige krav i kontrakten er oppfylt
- Om krav i lover, forskrifter og enkeltvedtak er oppfylt
- Om hensyn til SHA, YM og klima kan ivaretas
- Eventuelle konsekvenser forslaget vil medføre for vederlaget og fremdriften

Byggherren skal ta stilling til totalentreprenørns forslag. Totalentreprenøren kan ikke, uten forutgående skriftlig godkjenning av byggherren, gå videre med eller iverksette forslaget.

Der partene oppnår enighet om endringer, skal dette formaliseres gjennom en endringsordre, jf. NS 8407 punkt 31.3. Totalentreprenøren har ikke krav på endring av kontraktens frister eller vederlagsjustering for endringer foreslått av totalentreprenøren, med mindre annet avtales særskilt i det enkelte tilfellet.

26 FASTSETTELSE AV VEDERLAG

26.1 Vederlaget

NS 8407 punkt 26.1 annet avsnitt utgår og erstattes med følgende:

Avtalt vederlag følger av **vedlegg til Del II F - Vederlaget**.

27 FAKTURERING

NS 8407 punkt 27 gjelder med følgende tillegg:

Bestemmelser om fakturering følger av **Del II Kontraksgrunnlag** kapittel D.1.2.

29 TOTALENTREPRENØRENS RETTIGHETER VED BETALINGSMISLIGHOLD

NS 8407 punkt 29.2 utgår første avsnitt og erstattes med følgende:

Totalentreprenøren har med 7 dagers skriftlig varsel rett til å stanse rett til å stanse utførelsen dersom byggherren vesentlig misligholder sin betalingsforpliktelse, eller det er klart at slikt mislighold vil inntre.

30 SÆRLIGE REGLER OM REGNINGSARBEID

NS 8407 punkt 30 gjelder med følgende tillegg:

Regningsarbeider skal utføres etter bestemmelser i **Del II Kontraksgrunnlag** kapittel D og kapittel F, herunder **vedlegg til Del II F - Vederlaget**.

30.3.2 Byggherrens kontroll

NS 8407 punkt 30.3.2 tredje avsnitt utgår og erstattes med følgende:

Varsler ikke byggherren innen fristene i første ledd, legges oppgavene til grunn for oppgjøret. Byggherren er likevel ikke avskåret fra senere å påberope at oppgavene er uriktige

34 SÆRSKILT VARSEL OM ØKTE UTGIFTER TIL RIGG OG DRIFT MV.

NS 8407 punkt 34 gjelder med følgende tillegg:

Følgende standardiserte bestemmelser gjelder for vederlagsjustering for kapitalytelser, rigging, drift og nedrigging:

Regulering i uendret byggetid:

Hvis prisen på netto vederlagsjusteringer som følge av forhold beskrevet i NS 8407 punkt 34.1.1 og 34.1.2 ikke overstiger 10 % av kontraktssummen, gis det ingen kompensasjon.

Overstiger prisen på netto vederlagsjusteringer 10 % av kontraktssummen, gis det kompensasjon etter følgende formel:

$$\frac{0,5A (B - 1,1C)}{C}$$

A = avtalt pris på opprinnelig «1 Felleskostnader» j.fr. **vedlegg til Del II F - Vederlaget**.

B = kontraksverdi på utført arbeid på tidspunktet for opprinnelig sluttfrist eksklusiv mva.

C = opprinnelig kontraksbeløp (kontraktssum eksklusiv mva.)

Ved utregning av kontraksverdi av utført arbeid på tidspunktet for opprinnelig sluttfrist eksklusiv mva. ("B" i formelen), skal det ikke tas hensyn til

- regulering av kontraktssummen pga. lønns- eller prisstigning,
- utbetaling av påslag pga. administrasjon av sideentreprenører eller tiltransport av entrepris-/prosjekteringskontrakter,
- avbestillingserstatning,
- utbetalt vederlagsjustering som er inkludert rigg og drift, og
- kompensasjon for økt rigg og drift i forlenget byggetid.

Reguleringsbeløp ifølge denne bestemmelse skal lønns- og prisreguleres iht. avtalt indeks, regnet i måneder fra tilbudsdato til tyngdepunkt for produksjon i byggetiden.

Regulering i forlenget byggetid:

Har totalentreprenøren krav på fristforlengelse etter NS 8407 punkt 33.1, skal vederlagsjustering for kapitalytelser, rigging, drift og nedrigging kompenseres etter følgende formel:

$$\frac{0,7 A Z}{Y}$$

A = avtalt pris på opprinnelig rigg- og driftskapittel eksklusiv mva.

Y = opprinnelig byggetid (regnes fra oppstart på byggeplass til avtalt overtakelsestidspunkt)

Z = forlengelse utover opprinnelig byggetid.

Dersom fristforlengelse kun er gitt for deler av arbeidene, skal A reduseres forholdsmessig.

Reguleringsbeløp ifølge denne bestemmelse skal lønns- og prisreguleres iht. avtalt indeks, regnet i måneder fra tilbudsdato til tyngdepunkt for produksjon i byggetiden.

35 UENIGHET OM ENDRINGER MV.

35.1 Utførelsesplikt ved uenighet

NS 8407 punkt 35.1 tredje ledd utgår.

35.2 Totalentreprenørens søksmål

NS 8407 punkt 35.2 første ledd bokstav a) utgår.

40 FORSINKELSE

40.2 Dagmulksbelagte frister

NS 8407 punkt 40.2 gjelder med følgende tillegg:

Dagmulksbelagte frister er angitt i **Del II Kontraksgrunnlag** kapittel E.

40.3 Dagmulkens størrelse

NS 8407 punkt 40.3 første avsnitt utgår og erstattes av:

Dagmulkens størrelse er angitt i **Del II Kontraksgrunnlag** kapittel E.

44 AVBESTILLING

NS 8407 punkt 44. tredje ledd utgår og erstattes med følgende:

Dersom det samlede vederlaget etter fradrag og tillegg ved endringsarbeider reduseres med mer enn 15 % av kontraktssummen, kompenseres totalentreprenøren med en normert kompensasjon på 3 % av kontraksverdien av hele den avbestilte delen av kontraktarbeidet ekskl. mva.

Ovennevnte bestemmelser begrenser ikke byggherrens rett til å heve kontrakten ved totalentreprenørens mislighold, jf. NS 8407 punkt 46.

47 RETTIGHETER TIL PROSJEKTERINGSMATERIALET OG DOKUMENTER

47.2.2 Rett til å bruke prosjekteringsmaterialet

NS 8407 punkt 47.2.2 utgår og erstattes med følgende:

Sykehusbygg HF, det aktuelle helseforetaket og helseregionen (RHFene) (heretter Helseforetakene) skal, uavhengig av organisasjonsform i det aktuelle prosjektet, inneha eiendomsretten, herunder alle immaterielle og materielle rettigheter til ethvert resultat som fremkommer i forbindelse med prosjektet. Dette gjelder eksempelvis, alle digitale data, inkludert data som ligger i eller er tilknyttet bygningsinformasjonsmodellen for prosjektet (BIM), herunder beregninger, simuleringer, databaser, objektbiblioteker og FDV-dokumentasjon og alle andre leveranser tilknyttet prosjektet som er utviklet og/eller fremskaffet av de prosjekterende, entreprenørene og/eller andre leverandører i prosjektet, herunder deres underleverandører (samlet betegnet som leverandørene). Rettighetene omfatter også rett til endring og videreoverdragelse, jf. lov om opphavsrett til åndsverk mv. 12. mai 1961 nr. 2 (åndsverkloven) § 39b.

Rettighetene som er angitt i avsnittet rett ovenfor gjelder ikke fabrikkspesifikt materiale som er eid av leverandørene forut for starten av det aktuelle prosjektet (fabrikkspesifikt materiale). Helseforetakene får en tidsbegrenset, vederlagsfri og ikke-eksklusiv rett til å utnytte hele eller deler av fabrikkspesifikt materiale (disposisjonsrett), herunder rett til å bruke, kopiere, modifisere og videreutvikle fabrikkspesifikt materiale, enten selv eller ved hjelp av tredjepart. Helseforetakene har rett til å gi tilsvarende disposisjonsrett til enhver annen virksomhet innen helsesektoren.

Helseforetakene kan hver for seg benytte de rettigheter som er angitt ovenfor.

Alt digitalt materiale i prosjektet skal overleveres Helseforetakene, etter nærmere anvisning, både på tilgjengelige standardiserte formater og på originalformatet.

Sikring av data:

Alle som skal få tilgang til data i prosjektet må være innmeldt i prosjektet. Kontraktsmotparten skal sikre at dette også videreføres i egen organisasjon slik at kun innmeldte prosjektdeltagere får tilgang til den informasjon som lagres internt hos kontraktsmotparten. Arkivverdige data skal ikke lagres utenfor landets grenser.

Kontraktsmotparten får innsyn i og delvis tilgang til prosjektmateriale fra andre aktører og andre prosjekter. Helseforetakene har sikret rettigheter til å benytte dette materialet i det aktuelle prosjektet og prosjekter for helseforetakene, men det presiseres at dette ikke under noen omstendighet kan benyttes av kontraktsmotparten i andre prosjekter enn det prosjektet denne kontrakten gjelder for.

50 TVISTER

NS 8407 punkt 50 utgår og erstattes med følgende:

50.1 Løpende tvisteløsning

Uenigheter og tvister som oppstår i kontraktsforholdet skal søkes løst i minnelighet. Uenigheter og tvister håndteres løpende, fortrinnsvis direkte mellom partene.

Håndtering av tvister mellom kontraktspartene, skal prinsipielt løses, eller avklares for framtidig løsning, på lavest mulig nivå (prosjektnivå) og skal forankres i byggherremøte.

Dersom partene ikke kommer til enighet og ikke har funnet en løsning av saken i løpet av tre byggherremøte, etter at saken er fremmet skal saken flyttes til kontraktsmøte.

Dersom tvisten ikke løses på dette nivået innen 10 dager, skal tvisten flyttes til partenes øverste administrative ledere.

50.3 Lovvalg og verneting

Kontrakten skal tolkes i samsvar med og være underlagt norsk lov.

Verneting for alle søksmål som måtte utspringe av kontrakten er Romsdal tingrett.

Tilleggsbestemmelser til NS 8407:2011

51 BYGGHERRENS UTSKIFTNING AV TALENTREPRENØRENS PERSONELL

Dersom totalentreprenørens personell utfører sitt arbeid på en slik måte at det går ut over samhandlingen eller gjennomføringen og dette får konsekvenser for fremdrift, kvalitet, kostnader, HMS eller samfunnsansvar, eller dersom personellet opptrer på en klanderverdig måte eller på annen måte viser seg uegnet til å utføre sine arbeidsoppgaver, skal dette søkes løst i minnelighet. Dersom dette ikke lykkes, kan byggherren kreve at totalentreprenøren på egen bekostning skifter ut vedkommende person.

Alle totalentreprenørens kontrakter med underentreprenører og andre kontraktsmedhjelpere skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

52 TALENTREPRENØRENS UTSKIFTNING AV EGET NØKKELPERSONELL

De tilbudte nøkkelpersonene (personell angitt ved CV i tilbudet) skal være tilgjengelige for 100 % stilling i avtaleperioden.

En eventuell utskifting av totalentreprenørens nøkkelpersonell (personell angitt ved CV i tilbudet), medfører en bot på kr 200 000 ekskl. mva. for hver enkelt utskiftet nøkkelperson.

Utskifting som følge av at nøkkelpersonen blir oppsagt eller avskjediget, er ikke unntatt fra ansvar til å svare bot. Unntatt fra ansvar er en utskifting som følge av dokumentert sykdom eller død, eller en godkjent utskifting som følge av en forespørsel fra byggherren.

Ved utskifting av nøkkelpersonell skal den som erstatter nøkkelpersonen ha tilsvarende kompetanse og erfaringsnivå som den han erstatter, og godkjennes av byggherren i forkant.

Partene kan likevel bli likevel bli enige om at totalentreprenøren kan skifte ut nøkkelpersonell uten at dette medfører noen bot, forutsatt at nytt personell har tilsvarende kompetanse og erfaringsnivå som det personellet som skiftes ut.

53 PERSONVERN OG REGISTRERING I DATASYSTEM

For å kunne drive effektiv oppfølging av oppdraget, vil byggherren behandle personopplysninger (navn, stilling, kontaktinformasjon og eventuelt CV for totalentreprenørens representant og nøkkelpersonell) knyttet til totalentreprenøren i byggherrens eget elektroniske verktøy. Byggherren er behandlingsansvarlig i henhold til personopplysningsloven, og behandler opplysningene med grunnlag i denne avtalen. Opplysningene behandles i den utstrekning og lagres så lenge som det er nødvendig for oppfyllelsen av avtalen. Opplysningene blir ikke utlevert til andre, med unntak for byggherrens leverandør av IT-systemer HEMIT (Helse Midt-Norge IT) og Omega (Pims 365) som er byggherrens databehandler. Totalentreprenøren kan få innsyn i registrerte personopplysninger og anmode om korrigerende eller sletting av disse ved henvendelse til byggherren.

54 INNSYN OG REVISJON

54.1 Innsyn

Byggherren har rett til innsyn i totalentreprenørens kvalitetssikringssystem, HMS-system og systemer for oppfyllelse av bestemmelser om samfunnsansvar, herunder lønns- og arbeidsvilkår.

Byggherrens rett omfatter også revisjon ved intervjuer, inspeksjon, kontroll og dokumentgjennomgang. Byggherren har rett til å la seg bistå av tredjeperson i forbindelse med revisjon.

Byggherre skal på forespørsel få innsyn i totalentreprenørens kalkyle for endringsarbeider, inkl. tilbud fra leverandører.

Totalentreprenøren skal vederlagsfritt yte rimelig assistanse ved slikt innsyn.

Totalentreprenøren skal sikre at byggherren har tilsvarende innsynsrett hos totalentreprenørens direkte og indirekte kontraktsmedhjelpere, med mindre leveransen har en klart underordnet betydning for totalentreprenørens evne til å oppfylle sine forpliktelser overfor byggherren.

54.2 Revisjon, verifikasjon og andre gjennomgangsaktiviteter

Byggherren skal ha rett til å delta i planleggingen og utførelsen av totalentreprenørens inspeksjoner, verifikasjoner, revisjoner og andre gjennomgangsaktiviteter.

Revisjoner skal utføres i henhold til ISO 19011:2011 og av personell som har formell utdanning innen revisjon av styringssystemer.

Byggherren har rett til å utføre både varslede og uanmeldte revisjoner og verifikasjoner, samt ledelsesinspeksjoner av totalentreprenøren og kontraktsmedhjelpere, så lenge kontraktarbeidet pågår.

Revisjoner og andre tilsynsaktiviteter utført av byggherre fritar ikke totalentreprenøren fra hans ansvar i forbindelse med kontraktarbeidet.

55 ETISKE KRAV OG ANTIKORRUPSJONSARBEID

Totalentreprenøren skal respektere grunnleggende krav til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og miljø i egen virksomhet og i leverandørkjeden. Varer og materialer, som leveres til byggherren, skal være fremstilt under forhold som er forenlige med krav angitt i sentrale FN-konvensjoner, ILO-konvensjoner (forbud mot barnearbeid, -tvangsarbeid/slavearbeid, -diskriminering og retten til organisasjonsfrihet og kollektive forhandlinger) og i nasjonal lovgivning. Totalentreprenøren plikter å påse at underentreprenører og leverandører etterlever samme krav. På oppfordring skal dette dokumenteres.

Totalentreprenøren påtar seg å etablere, implementere og håndheve et antikorrupsjonsregelverk som fastslår:

- a. At virksomheten har nulltoleranse for alle former for bestikklser, korrupsjon, tilretteleggingsbetaling og/eller smøring. Antikorrupsjonsregelverket skal bli vidt kommunisert og distribuert i virksomheten.
- b. At virksomheten tilrettelegger for tilfredsstillende og hensiktsmessig opplæring i antikorrupsjonsregelverket til virksomhetens representanter, deriblant virksomhetens ledere, ansatte og selgere.

Byggherren skal, etter forespørsel, bli gitt rett til gjennomgang og verifikasjon av virksomheten sine regler, prosedyrer og etterlevelse av antikorrupsjonsregelverket og ansattes rettigheter i egen virksomhet og i leverandørkjeden.

Brudd på ovennevnte bestemmelser er å anses som et mislighold av kontrakten. Ved mislighold plikter totalentreprenøren å rette de påpekte manglene, uavhengig av kostnadene ved slik retting, innen en rimelig tidsfrist fastsatt av byggherren. Rettelsene skal dokumenteres skriftlig og på den måten byggherren avgjør.

Manglende utbedring etter pålegg, er å anse som et vesentlig mislighold av kontrakten, som gir byggherren rett til å gjøre gjeldende alminnelige misligholdsbeføyelser som blant annet prisavslag, erstatning og eventuelt heving.

56 SERIØSITETSKRAV, HMS OG SHA

Byggherren stiller krav til totalentreprenøren når det gjelder seriøsitet, HMS og SHA. Disse følger av **Del II Kontraksgrunnlag** kapittel D.3 med vedlegg.

Brudd på ovennevnte kravdokumenter er å anses som et mislighold av kontrakten. Ved mislighold plikter totalentreprenøren å rette de påpekte manglene, uavhengig av kostnadene ved slik retting, innen en rimelig tidsfrist fastsatt av byggherren. Rettelsene skal dokumenteres skriftlig og på den måten byggherren avgjør.

Manglende utbedring etter pålegg, er å anse som et vesentlig mislighold av kontrakten, som gir byggherren rett til å gjøre gjeldende alminnelige misligholdsbeføyelser som blant annet prisavslag, erstatning og eventuelt heving.

57 LØNN, SKATT OG AVGIFTER

Se også **vedlegg til Del II D.3 - Byggherrens seriøsitetsskrav**.

57.1 Tilbakehold av totalentreprenørens vederlag

Dersom totalentreprenøren ikke oppfyller sin rapporteringsplikt etter blant annet skatteforvaltningsloven, og byggherren av den grunn blir pålagt tvangsmulkt eller blir gjort ansvarlig for en oppdragstakers skatt, arbeidsgiveravgift og forskuddstrekk, kan byggherren holde tilbake en så stor del av vederlaget for det utførte arbeidet tilsvarende det beløpet han blir gjort ansvarlig for. Det samme gjelder dersom byggherren blir gjort solidarisk ansvarlig for skattetrekk og arbeidsgiveravgift etter skattebetalingslovens og folketrygdlovens bestemmelser.

57.2 Fullmakt til innhenting av opplysninger fra Skatteetaten

Byggherren har etablert et samarbeid med norske skattemyndigheter om forsterket innsats mot arbeidsmarkedskriminalitet innen bygg og anlegg, samt renhold. Som ledd i dette samarbeidet er byggherren overfor norske skattemyndigheter forpliktet til å utføre kontroll av at totalentreprenør og kontraktsmedhjelpere overholder sine skatte- og rapporteringsforpliktelser i henhold til norsk rett. Dette skal skje ved at byggherren innhenter relevante taushetsbelagte opplysninger fra skattemyndighetene.

Totalentreprenøren og kontraktsmedhjelpere skal signere særskilt fullmakt som gir byggherren adgang til å innhente opplysninger fra skattemyndighetene.

57.3 Lønns- og arbeidsvilkår

Totalentreprenøren skal sikre at egne ansatte og ansatte hos eventuelle kontraktsmedhjelpere som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten har ordnede lønns- og arbeidsvilkår som tilfredsstillende til enhver tid gjeldende krav som følger av lov, forskrift og allmenngjorte tariffavtaler.

Vesentlig mislighold av lønns- og arbeidsvilkår hos totalentreprenøren kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving, selv om totalentreprenøren retter forholdene. Dersom bruddet har skjedd i underleverandørleddet, kan byggherren på samme måte kreve at totalentreprenøren skifter ut underleverandøren. Dette skal skje uten omkostninger for byggherren.

58 COVID-19

Ved inngivelse av endelig tilbud foreligger det en rekke anbefalinger og tiltak fra myndighetene knyttet til Covid-19. Totalentreprenøren skal ha tatt hensyn til disse anbefalingene og tiltakene ved inngivelse av tilbudet, og ha priset inn eventuelle konsekvenser av tiltak som er iverksatt 14 dager før tidspunktet for innlevering av tilbud, eller som 14 dager før tidspunktet for innlevering av tilbud er allment kjent at det er aktuelt å innføre i løpet av kort tid. Disse forholdene utgjør ikke force majeure jf. NS 8407 punkt 33.3.

Innreiseforbud til Norge som følge av Covid-19 er et forhold partene eller deres kontraktsmedhjelpere ikke burde ha tatt i betraktning ved inngåelsen av sine respektive kontrakter, jf. NS 8407 punkt 33.3, tredje ledd.

Ved innreiseforbud til Norge eller innreisekarantene ved ankomst til Norge som følge av Covid-19 har totalentreprenøren krav på vederlagsjustering iht. Del II bilag F Vederlaget punkt 6 for totalentreprenørens ansatte. Dette gjelder kun dersom totalentreprenøren ikke med rimelighet kunne unngå eller overvinne følgene av innreiseforbudet og/eller innreisekarantenen. Øvrige merkostnader som følge av Covid-19 gir ikke krav på vederlagsjustering.

Partene skal redusere negative konsekvenser som skyldes Covid-19 for den annen part.

Kontraktens regler om varsling gjelder også ved Covid-19 relaterte hendelser, jf. punkt 5.